Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

25 август, жума 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 164 (1166)

МАНГУ ЁРУҒ ПЕШОНАНГ СЕНИНГ, ИҚБОЛИ ҲУР, ВАТАНИМ МАНИМ!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам жаноб Президент,

Ўзбекистон мустақиллигининг тўрт йиллиги муносабати билан энг самимий қутловларимни қабул этгайсиз.

Америка Қўшма Штатлари биринчи бўлиб Тошкентда элчихона очган эди. Биз Ўзбекистон суверенитети ва мустақиллигини илгаригидай қўллаб-қувватлайверамиз. Барча америкаликлар гуллаб-яшнаётган, очиқ ва иқтисодий мустаҳкам жамият пойдеворини биргаликда барпо этган Америка ва Ўзбекистон халқлари ҳамкорлиги билан фахрланади. Биз шунингдек сизнинг раҳбарлигингизда эркин ва очиқ мунозара юритиш асосида шаклланадиган сиёсий тизим истиқболини қадрлаймиз.

Сизга Америка халқи номидан демократик, мустақил ва фаровон Ўзбекистонни барпо қилиш йўлида Сиз ва Ўзбекистон халқи билан бирга ишлашга тайёр эканимизни изҳор этишимга ижозат бергайсиз.

Камоли эҳтиром ила,

Уильям Ж. КЛИНТОН,
Америка Қўшма Штатлари Президенти.

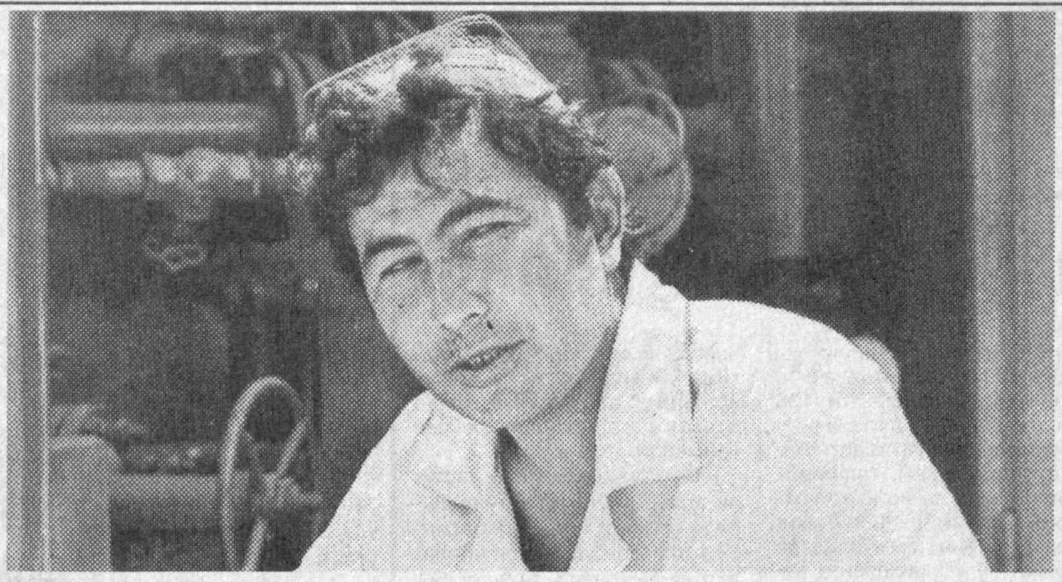

Усмон Юсупов туманидаги «Жейнов» жамоа-ширкат хўжалигида кейинги йиллар ичида 2100 хонадонга табиий газ ўтказилди.

Мустақиллигимизнинг 4 йиллиги арафасида хўжаликнинг Айзавод ва Булуш қишлоқларидаги 584 оила ҳам «Зангори олов»дан баҳраманд бўла бошлайди.

Шуниси диққатга сазоворки, газлаштириш ишлари учун сарфланаётган харажатларнинг барчаси жамоа-ширкат хўжалиги ҳисобидан қопланаяпти. Газ қувурлари ва печкалари ҳам хўжаликнинг ўзида етиштирилган пахтани бартер қилиш ҳисобига келтирилмоқда.

СУРАТДА: тўртинчи механизациялашган кўчма колонна прораби Шавкат Муродуллаев.

Ш. ШАРОПОВ (ЎзА) тасвирга олган.

• *Олий Мажлис сессияси олдидан*

СЎНГГИ ТАЙЁРГАРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Парламенти аъзолари амалга оширилган ишларнинг оралиқ сарҳисобини чиқариб, Олий Мажлис сессиясини Мустақиллик куни арафасида ўтказишга қарор қилганликларида рамзий маъно бор: шу анжуманда мустақил давлатимизнинг ҳуқуқий базасини янада мустаҳкамлаш учун зарур бўлган қонун лойиҳаларининг навбатдаги туркуми муҳокама этилади.

Ушбу сессияга Олий Мажлис аъзолари пухта тайёргарлик кўрдилар. Иккинчи сессиядан берги ўтган даврда барча қўмита ва комиссияларда қизғин иш олиб борилди. Қонун лойиҳаларини тайёрлаш ва маромига етказиш борасидаги ижодий изланишлар республикадаги етакчи олим ва мутахассислар билан ҳамкорликда амалга оширилди. Кўплаб хорижий давлатларнинг ухшаш мазмундаги қонунлари, уларнинг модул вариантлари ҳам синчиклаб ўрганиб чиқилди.

Ана шу изланишлар ҳосиласи сифатида бунёдга келган қонун лойиҳалари кўпайтирилиб, Олий Мажлиснинг барча депутатларига барвақт етказиб берилди. Эндиликда Парламент аъзолари у ёки бу лойиҳа юзасидан тушган таклиф ва мулоҳазаларни муҳокама этиб, узил-кесил бир қарорга келиш учун тегишли қўмита ва комиссия йиғилишларига ҳозирланмоқдалар.

24 август куни Олий Мажлис Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари ҳамда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари қўмиталарининг қўшма йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси Б. Эшонов бошқарди.

Қўмиталарнинг аъзолари учинчи сессия муҳокамасига тақдим этилаётган Меҳнат кодекси лойиҳаси юзасидан тушган таклиф ва мулоҳазалар хусусида маслаҳатлашиб олдилар. Кодекснинг ҳар бир моддасига алоҳида тўхталиб, тушган тузатишлар талабчанлик билан таҳлил этилди, айрим моддалар хусусида эса депутатлар, олимлар, мутахассислар ўртасида қизғин мунозаралар бўлди.

Шундан сўнг «Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида»ги Қонун, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг биринчи қисми, «Фуқаролик ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳалари ва сессияга киритилиши кутилаётган бошқа масалалар муҳокама қилинди, «Ўзбекистон Республикасида ёшларга доир давлат сиёсатининг асослари тўғрисида»ги Қонуннинг бажарилиши ҳақидаги ахборот эшитилди.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров, Бош вазир ўринбосари, молия вазири Б. С. Ҳамидов иштирок этдилар. Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисдаги вакили депутат Ҳ. М. Абдураимов қатнашди.

• *Туркистон — умумий уйимиз*

«МАНАС» — ДИЛЛАР РИШТАСИ

Ўзбекистон Фанлар академиясида қирғиз халқининг қадимий достони — «Манас»нинг 1000 йиллигига бағишланган илмий конференция бўлиб ўтди. Унда республикамизнинг кўпгина таниқли фан арбоблари, олимлари, ёзувчи ва шоирлари ҳамда қирғизистонлик меҳмонлар иштирок этишди. Филология фанлари доктори Тўра Мирзаев, академиянинг мухбир аъзоси Р. Кидирбаева, ЎзФА академиклари Иброҳим Искандаров, Эркин Юсупов, Азиз Қаюмов, филология фанлари докторлари Сарвгул Баҳодирова, Малик Муродов, Насим Раҳмонов, филология фанлари номзодлари Зуҳриддин Исомиддинов, Суюн Қораевларнинг маърузаларида ушбу манзур бўлди. Сўзга чиққанлар эпоснинг шаклланиши ва кенг тарқалиши, туркий халқлар маънавияти ривожидаги ўрни, унда ватанпарварлик туйғуси ва халқлар дўстлигининг ифодаланиши мавзуларида фикр юритдилар.

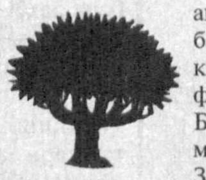

Ҳақиқатан «Манас» ва «Алпомиш» эпослари дилларни бирбирига боғловчи риштадир.

Кизиқарли баҳс-мунозаралар билан ўтган конференцияни ЎзФАнинг президенти вазифасини бажарувчи академик Жўра Абдуллаев олиб борди.

Аслиддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Ташриф арафасида*

Ўзбекистон — ЮНЕСКО:

ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Инсоният маданияти тарихида Ўзбекистон муҳим ўринни эгаллайди. Маданий ва маънавий мероси бой заминимиз минтақадагина эмас, бутун дунёдаги ижтимоий жараёнларга ҳам таъсир ўтказиб келган. Ўзбекистон ўз мустақиллигини эълон қилиб, туб ислоҳотларни амалга оширишга киришар экан, маданият, фан ва таълим соҳасида ҳам ўз йўлини белгилаб олган. Бу борада Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг таълим, фан ва маданият билан шуғулланадиган ташкилоти (ЮНЕСКО) билан ҳам алоқаларни мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилмоқда.

ЮНЕСКО Франция ҳукумати ташкил этиб, 1926 йилда ваколатли маслаҳат органи сифатида Миллатлар лигаси ихтиёрига берган интеллектуал ҳамкорлик халқаро институти анъаналарининг табиий давомчиси ҳисобланади. Бугунги кунда ЮНЕСКО ўз вазифасини «БМТ низомида эълон қилинган ирқи, жинси, тили ва динидан қатъи назар барча халқлар учун таълим, фан ва маданият йўли билан, адолат, қонунийлик, инсон ҳуқуқлари ва асосий эркинликларига умумий ҳурмат-эҳтиромни таъминлаш учун халқларнинг ҳамкорлигига кўмаклашишдан» иборат деб билади.

Шу йил ноябрь ойида ЮНЕСКО низоми қабул қилинганига 50 йил тўлади. Ярим аср мобайнида бу ташкилот йирик халқаро ташкилотлардан бирига айланди. Бугунги кунда унинг аъзолари сафида ташкил топган пайтидан 44 тага 183 давлат бор.

ЮНЕСКОни бош директор бошқаради. Унинг ҳозирги бош директори Федерико Майор эртага Ўзбекистонга расмий ташриф буюради.

ЮНЕСКО ўз ишини икки йиллик дастурдан ва ўрта муддатли режалар асосида амалга оширади. Унинг бош мақсади — барча халқлар келажагининг умуммиллий асосларини ишлаб чиқиш ва ривожлантириш учун хозирги замон муаммоларини янада чуқурроқ ўрганишга кўмаклашишдан иборат. Бундай улкан мақсадни вазифалар бешта: улар — «Таълим ва келажак», «Фан, тараққиёт ва атроф муҳит манфаатлари йўлида», «Маданият: ўтмиш, ҳозирги замон ва келажак», «Коммуникация, ахборот ва информатика инсоният хизматида», «Ижтимоий ва гуманитар фанларнинг тинчлик, инсон ҳуқуқлари ва демократияни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси» деб аталади.

ЮНЕСКО ҳар йили ўз фаолияти доирасида жаҳонда 150-200 йирик тадбир ўтказади. У «ЮНЕСКО курьери», «Импакт», «Музей», «Истиқболлар», «Муаллиф ҳуқуқлари бўйича ахборот», «Табиат ва ресурслар» журналлари сингари 20 дан ортиқ даврий нашр ва атроф 600 дан ортиқ ҳужжатга қараганда бўйича халқаро ва минтақавий ташкилот ва жамғармалар билан ҳамкорлик қилади.

БМТ ташкилотлари тизимида ЮНЕСКО «Гоялар лабораторияси», унинг ҳаракатга келтирувчи куч, бутун ҳамжамият ва ҳар бир давлат фойдаланиши учун ижро тажрибани кенг тарқатадиган ташкилот сифатида ноёб бўлди.

ЮНЕСКОнинг янги мустақил мамлакатларга уларнинг таълим ва фанни ривожлантириш миллий сиёсатини ишлаб чиқишга, уларнинг ўзига хос маданиятини қайта тиклашга, оммавий ахборот воситалари соҳасида ўзига хос тизим ва инфраструктураларни барпо этиш тамойиллари белгилашга кўмаклашишга қаратилган фаолияти жаҳонда кенг эътироф этилмоқда.

Ҳали мамлакатимиз давлат мустақиллигига эришмасдан туриброқ, ЮНЕСКО Ўзбекистонга катта қизиқиш билан қарар эди. Буюк аждодларимиз, қомусий олимлар Абу Райҳон Ал Беруний ва Абу Али ибн Сино таваллудининг 1000 йиллиги, Тошкент шаҳри барпо этилганининг 2000 йиллиги ЮНЕСКО ҳомийлигида нишонланганлиги ҳам бунинг далилидир. Бироқ, мустақил ташқи сиёсатга эга бўлганимиз учун биз жаҳон майдонида халқимизнинг ўта бой маданиятини муносиб тарзда намойиш қила олмас эдик.

Президентимиз Ислом Каримовнинг 1993 йил октябрида Францияга ташрифи чоғида халқимизнинг инсоният маданиятига қўшган улкан ҳиссаси қайта-қайта таъкидланди.

29 октябрда ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида Ўзбекистоннинг ЮНЕСКО аъзолигига қабул қилинишига бағишланган расмий маросим бўлди. Ушб пайтдаёқ ЮНЕСКО дастурига буюк ҳамюртимиз Муҳаммад Тарағай Улуғбек таваллудининг 600 йиллигини байрам қилишни киритиш таклиф этилди. ЮНЕСКО бош директори Федерико Майор Ўзбекистоннинг юртимиз бой маданий салоҳиятини очишга қаратилган ва бошқа таклифларини тўла қўллаб-қувватлади.

1994 йил октябрида Парижда Улуғбек ҳафталиги катта тантана билан ўтди. Ўзбекистоннинг қадимий ёдгорлик шаҳарлари Хива ва Бухоро ЮНЕСКОнинг жаҳон маданий қадриятлар рўйхатига киритилди. Бугунги кунда бу рўйхатда 411 та объект бор. ЮНЕСКО қўмагида Самарқанд, Бухоро, Хива ва бошқа шаҳарларимизнинг меъморий мажмуаларини қайта тиклаш бўйича халқаро лойиҳаларни ишлаб чиқиш ишнинг амалий шаклларидан бири айланди. Ҳозир ЮНЕСКО эксперти — қайта тикловчи меъмор Жованни Боккарди шу мақсадда Ўзбекистонда ишламоқда.

Ўтган йил декабрида Ўзбекистон Республикасида бу ташкилотга аъзо бўлган барча мамлакатлардаги сингари ЮНЕСКО ишлари бўйича миллий комиссия ташкил этилиб, республика Вазирлар Маҳкамасининг таркибини тасдиқлади. Комиссия аъзоларорасида олган бўлиб, унинг таркибига таълим, фан, маданият ва ахборот соҳасида фаолият кўрсатувчи вазирликлар, идоралар, илмий, ижодий ва жамоат ташкилотлари вакиллари кирган. Миллий комиссия таркибида 49 киши бор. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов комиссия раисидир.

Миллий комиссия ташкил этилган пайтдан бошлабоқ ЮНЕСКО дастурига кирувчи тадбирларни тайёрлашга фаол киришди. У ҳозирги замон фанининг турли соҳаларида ЮНЕСКО мукофотларига танловларда иштирок этиш учун Ўзбекистон олимларининг номзодларини кўрсатди. ЮНЕСКОнинг жаҳон маданиятини тараққиёт ўн йиллиги доирасида амалга оширилган «Ипак йўли — мулоқот йўли» деб номланган йирик тадқиқотида Марказий Осиёдек тарихий маданий минтақага биринчи даражали аҳамият берилган. Чунки, Марказий Осиё ўзининг жўғрофий ўрни, бой маданий мероси кўра, Шарқ ва Ғарб, Шимол ва Жануб ўртасида илмий, маданий, маърифий ва диний ғояларни тарқатишда тарихий муҳим ўрин тутган. Мана шуларни ҳисобга олиб, ЮНЕСКО Марказий Осиё тараққиётини ўрганиш, тиклаш ва кенг оммалаштиришга катта аҳамият бермоқда.

Шу маънода Ўрта ер денгизидан тортиб Хитойгача бўлган майдонни эгаллаган Марказий минтақадаги тарихий ва маданий жараёнларнинг тўлиқ манзарасини акс эттириши кўзда тутилган олти жилдлик «Марказий Осиё маърифати тарихи» нашри муҳим ўрин тутади. 1992 ва 1994 йилларда унинг дастлабки икки жилди нашрдан чиқди. Мазкур нашр кенг халқаро ҳамкорлик асосида — биринчи галда бу кенг тарихий-маданий минтақа таркибига кирувчи мамлакатлар мутахассислари иштирокида амалга оширилмоқда.

«Ипак йўлини ўрганишда интеллектуал ҳамкорлик учун бу соҳада фаолият юритадиган ташкилотлар тармоғини ташкил этишни тезлатиш» муҳимлигини ҳисобга олган ҳолда ЮНЕСКО бош конференцияси қарорига биноан Марказий Осиёни тадқиқ қилиш халқаро институти тузилди. ЮНЕСКО бу институт манзили қилиб Амир Темурнинг құдратли давлати пойтахти бўлган Самарқанд шаҳрини танлади. 26 август куни ЮНЕСКО бош директори Федерико Майорнинг Ўзбекистонга расмий ташрифи чоғида институт тантанали равишда очилади.

Федерико Майорнинг асли касби табиатшунос-биокимик бўлиб, у молекуляр биология мавзуини ташкил этган ва унинг диссертация, педагог олими — Гранада университети фармацевтика факультетининг биохимия профессори, шу университет ректори, шунингдек давлат арбоби — Испания ва Европа парламентлари аъзоси, таълим ва фан вазири, шоир — икки шеърий тўплам муаллифи ҳамда йирик халқаро арбоб хам — у 1987 йилдан бери ЮНЕСКО бош директоридир. Бу лавозимларнинг барчасида у жиддий ютуқларни қўлга киритган.

Ф. Майор жаҳондаги кўпгина университетлар ва академияларнинг фахрий доктори, Иссиқкўл анжумани ташкилотчиларидан бири ва Рим клубининг аъзоси ҳамдир. У кўп мамлакатларнинг ҳукумат мукофотлари билан тақдирланган. Унинг 80 дан ортиқ илмий иши нашр этилган. Сўнгги йилларнинг ўзида у «Келажак хотираси», «Эртага ҳеч қачон кеч бўлмайди?», «Ҳар доим эртага кеч бўлади» сингари китобларини эълон қилди. Бу китоблар тезда оммалашиб кетди. Унинг сўнгги, «Янги саҳифа» деб аталган китоби демократия маданиятига асосланган жаҳон маданиятига бағишланган.

«Тараққиётни белгилайдиган кучлар орасида интеллектуал куч муҳим ҳисобланади» — одамларнинг интеллектуал ва маънавий бирдамлик асосида жаҳон маданияти ютуқларини кенг тарқатишни ЮНЕСКО фаолиятининг асосий йўналиши деб ҳисоблайдиган Ф. Майорнинг қатъий фикри ана шундай. «Якин йиллар давомида Ўзбекистон билан ҳамкорлик жаҳон маданияти, таълим ва фани ривожига катта ҳисса бўлиб тушади, деган эди у 1993 йил ноябрида Парижда, ўзининг ЮНЕСКО бош директорлиги вазифасига қайтадан киришишига бағишланган тантанали маросимда. — Тинчлик — бу инсонлар ўз инсоний вазифамизни адо этишимиз учун асосий шартдир».

Ф. Майор ташаббуси билан 1992 йил ноябрида Теҳронда Марказий Осиё ва Кавказ ортидаги янги мустақил давлатлар иштирокида Марказий Осиёда маданий ва илмий ҳамкорлик қилиш бўйича биринчи халқаро кенгаш ўтказилган эди.

Ф. Майор ҳар доим Ўзбекистонга катта қизиқиш билан қарайди, унинг маданий ва тарихий меросига юксак баҳо беради. Ўзбек халқининг маданий тарихи, маданияти ва санъати бойлигини, аждодларимизнинг умумбашарий хазинасига қўшган ҳиссасини айниқса қадрлайди. Мамлакатимиз ЮНЕСКОга аъзо бўлгандан бери ташкилот билан ҳамкорлик ЮНЕСКО бош директори билан ҳамда бошқа ташкилотлар билан ҳамкорлик тобора ривожланиб бормоқда. Уларнинг бирга ҳаракатлари туфайли ЮНЕСКО ўз фаолиятида жаҳон маданиятини тараққий эттириш учун қилаётган ишларда фаол иштирок этиб келмоқда.

Акмал САИДОВ,
Ўзбекистон Республикасининг ЮНЕСКО ҳузуридаги доимий вакили.
(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ХОРИЖИЙ САРМОЯЛАР БЎЙИЧА АГЕНТЛИК ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Хорижий сармоялар бўйича агентлик ташкил қилиш тўғрисида»ги Фармонини ижро этиш юзасидан Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Хорижий сармоялар бўйича агентликнинг ташкилий тузилмасига розилик берилсин.

2. Хорижий сармоялар масалалари бўйича мувофиқлаштирувчи кенгаш таркиби тасдиқлансин.

Белгилаб қўйилсинки, Мувофиқлаштирувчи кенгаш хорижий сармоялар бўйича агентлик фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича тавсия тусида қарорлар чиқаради; шунингдек кенгаш нохукумат муассаса эканлигини назарда тутиб агентликнинг инвестиция муҳитини такомиллаштириш, республикада хорижий тадбиркорлик муаммоларини ҳал этиш ва давлат ёрдамида кўрсатиш бўйича унинг таклифларини кўриб чиқади.

3. Хорижий сармоялар бўйича агентликка бир ой муддатда агентлик уставини ишлаб чиқиш ва қонунчиликда белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтиш тавсия этилсин.

4. Давлат мулки қўмитаси хорижий сармоялар бўйича агентлик фаолиятини ташкилий-техник таъминлаш учун 1,0 миллион сўм ажратсин.

Молия вазирлиги хорижий сармоялар бўйича агентликка уч йил давомида унинг фаолиятини қўллаб-қувватлаш, шунингдек телефон сўзлашувлари ҳақини тўлаш ва иккита хизмат автомобили харажатлари учун ҳар йили миллий валютада 30 минг АҚШ долларига тенг бўлган сумма ажратишни назарда тутсин.

5. Маълумот учун қабул қилинсинки:

хорижий сармоялар бўйича агентликнинг дастлабки уч йил давомида фаолият кўрсатиши Ўзбекистон Республикаси ҳукумати томонидан ажратиладиган маблағлар ҳисобига ҳамда Инвестицияларга кўмаклашиш хизмати техник кўмаклашиш лойиҳаси билан белгиланган БМТ ривожланиш дастури маблағлари ҳисобига амалга оширилади;

уч йил ўтгандан кейин хорижий сармоялар бўйича агентлик фаолиятини маблағ билан таъминлаш агентлик уставида белгиланган доирада унинг ўз фаолияти маблағлари ҳисобидан, шунингдек ич ва ташқи манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

6. Алоқа вазирлиги хорижий сармоялар бўйича агентлик буюртмаларига биноан унинг офиси учун зарур бўлган миқдорда телефон линиялари, шу жумладан халқаро ва ҳукумат АТСи телефон линиялари ажратишни назарда тутсин.

7. Хорижий сармоялар бўйича агентлик ижара тўлови ундирилмасдан «Ўзистиқболстат» Давлат қўмитасининг Тошкент шаҳар, Ўзбекистон кўчаси, 45-А-уйдаги биносига вақтинча жойлаштирилсин.

8. Тошкент шаҳар ҳокимлиги бир ой муддатда хорижий сармоялар бўйича агентлик жойлаштириш учун шаҳарнинг марказий қисмидан тегишли бино ажратсин ва уни текинга берсин.

9. Агентлик ҳукумат қарорлари юборилиши шарт бўлган ташкилотлар рўйхатига киритилсин.

10. Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 5 июлдаги 345-сон қарорига ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

11. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг тегишли ўринбосарлари зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 24 август.

ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1995 йил 24 августда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклар иштирок этди.

Сотув ҳажми 46,34 миллион АҚШ долларини ташкил этди. 1 АҚШ долларининг қиймати — 32,20 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1995 йил 25 августдан бошлаб хисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади. *)

1 Австралия доллари	23,79	10 Португалия эскудоси	2,11
1 Австрия шиллинги	3,10	1 Сингапур доллари	22,63
1 Англия фунт стерлинги	49,74	100 Туркия лираси	0,67
10 Бельгия франки	10,60	1 Финляндия маркаси	7,39
1 Голландия гульдени	19,48	4 Франция франки	6,36
10 Греция драхми	1,36	1 Швеция кронаси	4,41
1 Дания кронаси	5,63	1 Швейцария франки	26,32
1 АҚШ доллари	32,20	1 ЭКЮ	40,86
1 Миср фунти	9,48	10 Япония иенаси	3,35
1 Ирландия фунти	50,78	1000 Россия рубли	7,27
1 Исландия кронаси	0,49	1 Эстония кронаси	2,73
10 Испания песети	2,56	1000 Украина карбованеци	0,19
100 Италия лираси	2,00	1 Латвия лати	59,74
1 Канада доллари	23,69	1 Литва лити	8,05
1 Кувайт динори	106,27	1 Қозоғистон тенгеси	0,58
100 Ливан фунти	2,00	1 Молдова лейи	7,10
1 Германия маркаси	21,79	1000 Беларусь рубли	2,80
1 Норвегия кронаси	5,00		

Марказий банк 1995 йил 25 августдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси махсус пул алмаштириш пунктларида фойдаланиш учун нақд АҚШ долларининг қуйидаги тижорат қийматини белгилади:

— Сотиб олиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 32,20 сўм.
— Сотиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 32,20 сўм.

Хорижий валютани сотиш чоғида сўм билан восита ҳақи олинади.

*) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

• Республикамиз мустақиллигининг 4 йиллиги олдидан

ФАРҒОНА: ЮРТ ҚУДРАТЛИ, ЭЛ ФАРОВОН БЎЛАДИ

Фарғона вилояти республикамиз шарқида, Фарғона водийсининг жанубида жойлашган. Аҳолиси 2 миллион 350 мингдан зиёд. Фарғона шаҳри вилоятнинг маъмурий, иқтисодий ва маданий марказидир. Вилоят саноати қуввати жиҳатидан мамлакатимизда 3-ўринда туради. Қишлоқ хўжалигининг асосий тармоқлари — пахтачилик, пиллачилик, боғдорчилик ва чорвачилик.

ИСТИҚБОЛ САРИ ДАДИЛ ҚАДАМЛАР БИЛАН

Мирзажон ИСЛОМОВ, Фарғона вилояти ҳокими, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

Тўрт йил тарихий нуқтаи назардан ғоят қисқа давр. Шунга қарамай, Ўзбекистон ана шу муддат мобайнида демократик ҳуқуқий давлат барпо қилиш бозор муносабатлари асосида яшайдиган жамият қуриш борасида анчагина ютуқларга эришди. Яқин йиллар ичида аҳолининг моддий ва маънавий эҳтиёжларини тўла қондира оладиган давлатнинг мустаҳкам пойдеворига асос солинди.

Ўзбекистоннинг дунё мамлакатлари билан ўзаро муносабатлари тобора мустаҳкамланмоқда. Халқ тинч ва осойишта яшаяпти. Республика фуқароларининг сиёсий ва ижтимоий ҳуқуқлари Конституция воситасида тўла кафолатланган.

Буларнинг ҳаммаси демократик ҳуқуқий давлатни барпо этиш ҳамда бозор муносабатларига ўтишнинг ўзимизга хос йўлини танлаганимиз натижасидир. Юртбошимиз томонидан ишлаб чиқилган бу йўлни фақат республика халқи қўллаб-қувватлаб қолмай, балки жаҳондаги йирик давлат арбоблари, ишбилармон ва тадбиркорлар ҳам эътироф этишмоқда.

Амалга оширилган ишларнинг салмоғини аниқроқ англаш учун унча узоқ бўлмаган тарихга назар ташлаш кифоя. Ўзбекистон собиқ СССРнинг хомашё манбаларидан бири бўлгани сабабли республика иқтисоди бир томонлама характерда бўлиб, у, асосан, пахта толаси етиштиришга йўналтирилган эди. Бунинг нимага олиб келганини ҳаммамиз яхши биламиз. Республика эҳтиёжи учун зарур бўлган халқ истеъмоли товарларининг 80 фоиздан кўпроғи четдан келтириларди. Иттифоқ инқирозга юз тутиб, мавжуд иқтисодий алоқалар узилгач, анчагина иқтисодий муаммолар юзага келди.

Бу гап тўла маънода бизнинг вилоятимиз учун ҳам дахлдордир. Мавжуд қийинчиликларни бартараф этиш, аҳволни ўнглаш учун жуда кўп куч-ғайрат сарфлашга тўғри келди. Сўнгги пайтларда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тез суръатлар билан бормоқда, халқ хўжалигини бошқариш тизими тубдан ўзгармоқда, молия-кредит ва солиқ сиёсати такомиллашмоқда.

Аввало, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш структураси ўзгарди. Турли тармоқлардаги корхоналар хусусийлаштирилди. Натижада саноатдаги давлат монополияси ўз ўрнини ишлаб чиқаришнинг янги тузилмалари — акционерлик жамиятлари, фирмалар, қўшма, кичик ва хусусий корхоналарга бўшатиб бермоқда. Вилоятимизда янгитдан ташкил топган ана шундай саноат корхоналари ўн мингдан зиёддир. Бу корхоналарда, асосан, озиқ-овқат ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариляпти.

Вилоятимиз саноати мамлакатда олдинги ўринлардан бирини эгаллаб келмоқда. «Ўзнефтниқайтаишлаш», «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмалари, тўқимачилик ва ёғ-мой комбинатлари, сунъий чарм, кимёвий толалар, пахта тозалаш, фуран бирикмалари, химия, газ аппаратлари заводлари, ипакчилик ва пойабзал фабрикаларини энг йирик саноат корхоналари сифатида тилга олиш мумкин. Қўқон нон маҳсулотлари, ёғ-мой комбинатлари, «Текстильмаш», «Электромаш», ип йигирув-пайпоқ тўқув бирлашмаси, пойабзал фабрикаси, кўн-хром заводи, Марғилон ипак комбинати, «Хонатлас» ишлаб чиқариш бирлашмаси, трактор ва ёғочни қайта ишлаш заводлари, Қувасой цемент комбинати, «Кварц» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Қува қандолат фабрикасининг мамлакатимизда ўз ўрни ва салмоғи бор.

Ўтган тўрт йилда вилоятда янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш, технологик жараёнларни такомиллаштириш, маънавий жиҳатдан эскирган жиҳозларни янгилаш, ишловчиларга қулай шарт-шароитлар яратиш борасида катта тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, республикада ягона бўлган халқ хўжалигини ёнилғи билан таъминловчи «Ўзнефтниқайтаишлаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида 1993 йилдан «Жигули» автомашиналари учун йилига 3 минг тонна техник мой ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган қурилма иш бошлади. Яқинда йилига 600 минг тонна газ конденсатини қайта ишлайдиган мослама қурилди. Бирлашмада илгари чет элдан сотиб олинадиган «А-92» ёнилғиси ва бир неча хилдаги техник мойлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Вилоят халқ хўжалигида енгил саноат корхоналари алоҳида ўрин тутади. Уларнинг сони бўйича вилоятимиз мамлакатда биринчи ўриндадир. Бизда республика енгил саноати ассоциациясига кирувчи 28 та корхона жойлашган. Бундан ташқари кўплаб маҳаллий саноат корхоналари фаолият кўрсатмоқда.

Бу корхоналарнинг асосий қисми юқори ишлаб чиқариш қувватига эга. Улар, асосан, ишчи кучлари тақчил бўлган шаҳарларда жойлашган. Шу боис ушбу саноат корхоналарига катта сарф-харажат эвазига узоқ қишлоқлардан ишчи кучи ташиб келишга мажбур бўляпмиз. Буни ҳисобга олган вилоят ҳокимлиги қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш, қишлоқда саноат корхоналари бунёд этиш чора-тадбирларини кўрмоқда.

Жумладан, биз шу йил охиригача Бувайда туманидаги тикувчилик ва тўқувчилик фабрикасини фойдаланишга топширишни мўлжаллаб турибмиз. Қува туманида тайёр кийимлар фабрикаси қурилиши давом этаяпти. Фарғона туманидаги Чимён қишлоғида тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган комплекс қад ростлаяпти. Бағдод, Ўзбекистон туманларида қуриладиган шундай корхоналарни лойиҳалаштириш бошланди. 1993 йилда Олтиариқ туманида Франция технологияси асосида жунни дастлабки қайта ишлайдиган фабрика, Қува туманида йилига 13 минг тонна маҳсулот берадиган қандолат фабрикаси фойдаланишга топширилган. Шу йилнинг биринчи чорагида Риштон туманида мебель фабрикаси ишга туширилди. Қўқонда тўқимачилик корхонаси, Қува қандолат фабрикасида юқори сифатли ўрайдиган қоғоз ишлаб чиқарувчи офсет цехини фойдаланишга топширишни мақсад қилганмиз.

Мустақилликнинг тўртинчи йилида Қўқонда спирт ишлаб чиқариш,меъморчилик ҳамда енгил автомобиллар ойнасини тайёрлаш қувватлари ишга туширилади. Бу корхоналар Марказий Осиё минтақасида ҳозирча ягонадир.

Иқтисодий қийинчиликларга қарамай, капитал қурилиш, уй-жой, маданий-маиший объектлар қурилиши жадал суръатларда олиб бориляпти. Суғориладиган янги ерлар ўзлаштирилди.

Қишлоқ хўжалигидаги ишларимиз чакки эмас. Дон мустақиллигига эришиш сиёсатини чуқур ҳис этган ғаллакорларимиз 252 минг тонна дон етиштирдилар. Давлатга 136 минг тоннадан зиёд ғалла сотган фарғоналиклар шартнома мажбуриятини ҳам, топшириқ режасини ҳам ошириб адо этдилар. Шуниси қувончлики, ғалла ўримини республикада биринчи бўлиб ниҳоясига етказдик.

Қишлоқдаги иқтисодий ислоҳотлар жараёни давом этмоқда. Бугун вилоятимизда 165 та жамоа хўжалиги, битта ширкат, 13 та ширкатлар уюшмаси бор. 1815 та деҳқон фермер хўжалиги фаолият кўрсатаяпти. Бу ўтган йилгидан 600 та кўпдир. Улар ихтиёрида 17,6 минг гектар ер мавжуд.

Йирик чорвачилик фермалари хусусийлаштирилмоқда. Қоидага мувофиқ у кимошди савдоси билан амалга оширилаяпти. Бундай савдолар вилоятнинг Олтиариқ, Тошлоқ ва бошқа туманларида ўтказилиб, 35 та ферма ҳақиқий эгасини топди. Йил охиригача 110 та ферма мулкчиликнинг янги турига ўтказилади.

Вилоятимизда аҳолини ижтимоий ҳимоялашга катта эътибор берилаётир. Бир ҳовлида тўртта-бешта оила фарзандлари яшаётганини эътиборга олиб якка тартибда уй-жой қуриш учун 50 минг гектар ер ажратилди. 100 мингдан ортиқ оилалар уй тўйлари ўтказдилар. Қишлоқ ва шаҳарчалар ободонлаштириляпти. Аҳолини электр қуввати, табиий газ, ичимлик сув билан таъминлаш борасида ҳам кўп ишларга қўл урилди. Сув таъминотини янада яхшилаш мақсадида тегишли идоралар Андижон сув омборидан секундига 200 кубометр сув ҳайдаш қувватига эга бўлган «Хонобод-Фарғона» сув иншооти қурилиши лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрламоқда.

1996 йилда барча аҳоли пунктларини газлаштиришни туґаллашни режалаштирганмиз.

Қишлоқ жойларда ўрта ва кичик корхоналар, шунингдек, янги иш жойлари ташкил этиш диққат марказида турибди. Ҳозир қишлоқларда 7700 та шундай корхона ва цех ишлаб турибди.

Шаҳар ва туман аҳолисининг савдо, маданий-маиший хизмат соҳасидаги эҳтиёжини қондира оладиган, унинг дам олишини тўла кафолатлайдиган гузарлар қуриш дастурини ишлаб чиққанмиз ва у муваффақиятли амалга ошириляпти.

Уруш ва меҳнат фахрийларига алоҳида меҳр мурувват кўрсатилмоқда. Фахрийларни, муҳтожларни моддий жиҳатдан таъминлаш учун ички имкониятларимиз бор. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, вилоятимиз ана шу масалада давлат дотациясидан фойдаланмайди.

«Соғлом авлод учун» дастурини рўёбга чиқариш масаласига алоҳида аҳамият беряпмиз. Фарғонада вилоят болалар шифохонаси очилди. Бешариқ туманидаги Рапқон қишлоғида оналар ва болалар учун санаторий қуриляпти. Бунақаси ҳозирча мамлакатда ягона. Ўша ернинг ўзида ўқитувчилар учун санаторий фойдаланишга топширилди.

Халқ таълими соҳасида катта силжишларга эришдик. Фарғонада халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун юксак малакали кадрлар тайёрловчи Давлат университети ташкил топди.

Яқинда ажойиб спорт иншооти — «Истиқлол» теннис корти спортчиларга тухфа этилди. Бу ерда халқаро мусобақалар бўлиб ўтди. Ушбу иншоот базасида болалар ва ўсмирлар спорт мактабига асос солинди. Шунингдек, вилоятда футбол мактаб-интернати фаолият кўрсатмоқда.

Фарғона вилояти меҳнаткашлари олдида келажакда ғоят катта ва муҳим масалаларни ҳал этиш вазифаси турибди. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришни ниҳоясига етказиш, тадбиркорликка кенг йўл очиш долзарб вазифалар орасига киради. Иқтисодий структурада жиддий ўзгариш ясаш лозим, токи, халқ хўжалиги маҳсулотлари бошқа мамлакатларга хом ашё ва ярим фабрикат тарзида эмас, аксинча жаҳон бозори талабларига жавоб берадиган, рақобатбардош буюм ва товар шаклида жўнатилсин. Иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлаш учун пахта билан бир қаторда ғалла, картошка, чорвачилик ва бошқа турдаги маҳсулотлар етиштиришни кескин кўпайтириш ғоят муҳимдир.

Республикамиз, жумладан вилоятимиз меҳнаткашларининг истиқболдаги вазифалари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессияси ҳамда юртбошимизнинг унда қилган маърузасида аниқ ва равшан кўрсатиб берилган. Биз фақат ана шу йўлдан адашмай белгиланган вазифаларни виждонан бажаришимиз лозим. Ана шундагина мамлакатимиз қудратли, халқ ҳаёти эса бунданда фаровон бўлади.

«КРЕЙКЕР»ДАН ЧИҚАЁТГАН ПЕЧЕНЬЕ

Олмониялик мутахассислар билан ҳамкорликда бунёд этган корхонамизни жиҳозлаб, ишга тушириш учун ҳозирги баҳоларда 12 миллион сўм маблағ сарфлагандик.

Комбинат ўтган йилнинг ўзидаёқ бутун сарф-харажатларни қоплаб, яна 20 миллион сўм фойда келтирди. Рентабеллик даражаси 30 ўрнига 44 фоизга чиқди. Ишчиларнинг иш ҳақи 2,2 баробарга ортди.

Шу кунларда, олмониялик мутахассислар яна ёрдамга келишди. Улардан печенье тайёрлаш, қадоқлаш ҳамда ўраш технологиясини ўрганаяпмиз.

Ўтган йили корхона 5000 тонна маҳсулот билан йилни якунлаган эди. Агар барча қувватлар тўлиқ ишга солинса, йилига 12,5 минг тонна маҳсулот тайёрлашга эришамиз. Бу — республика аҳолисининг 85 фоизини қандолатчилик маҳсулотлари билан таъминлаш демакдир.

Хомашё, айниқса шакар тақчиллигига қарамай, маҳсулот айрибошлаш эвазига белгиланган режанинг уддасидан чиқаяпмиз.

Корхонада ишлаб чиқарилган «Салом», «Ширин», «Қува» печеньелари, «Қува», «Мустақиллик» каби қандолат маҳсулотлари харидоргир бўлмоқда. Шу йилдан бошлаб корхонада «Страда-1200» юмалоқ қанд ишлаб чиқариш линиялари тўла қувват билан ишлаяпти.

Дастурхонимиз безаги бўлган ширинликлар ишлаб чиқаришда корхонамизнинг карамель линияси усталари Илҳомжон Рўзматов, Абдулла Қозоқов, печенье цехи бошлиғи Иброҳимжон Мадраҳимов, Аъзамжон Сиддиқов, Эркин Рустамов каби юзлаб ишчиларимиз янги технологияни тўлиқ эгаллаб олдилар.

И. УЗОҚОВ,
цех бошлиғи.
Қува.

ШОҲИМАРДОНГА ГАЗ КЕЛДИ

Вилоят газлаштириш идораси туманлардаги жамоа хўжаликлари, ширкатлар уюшмалари ҳамда ҳиссадорлик корхоналари саъй-ҳаракатлари туфайли ҳозиргача 230 километр масофада газ қувурлари тортилди.

Мустақиллик байрами кунигача яна 50 километр масофага газ қувурлари тортиш ишлари жадал олиб бориляпти.

Ёзёвон туманидаги «Қатортол» жамоа хўжалигида биринчи сентябрь куни 1,5 километр масофага тортилган қувурдан хонадонларга туширилган газ плиталарда «зангори олов» ёнади.

ТЕННИС САРОЙИ

35 миллион сўм сарфланган бу комплекс оммавий ҳашар йўли билан бунёд этилди. Вилоят «Саноатхўжаликқурилиш» ҳиссадорлик жамияти, «Вилоятжамоатхўжаликқурилиш» трести, Фарғона электр тармоқлари корхонаси, «Фарғонаэлектромонтаж» трести вилоят бошқармаси, 1-уйсозлик комбинати ва бошқа кўплаб корхоналар ишчи хизматчиларининг меҳнати сингган ушбу бинода шу йил май ойида «Буюк ипак йўли» — «Сателлит» халқаро турнирининг учинчи босқич мусобақалари бўлиб ўтди.

Бугунга келиб, «Истиқлол» теннис саройида амалий учрашувлар, байрам тантаналари ҳам нишонланмоқда.

• *Вилоят янгиликлари*

ЖАҲОН БОЗОРИГА ЧИҚЯПТИ

«Қувамебель» ҳиссадорлик жамоаси жаҳон бозорига йўл олди.

Корхонада ишлаб чиқарилаётган «Дўстлик» девор жавони, ётоқхона мебель тўплами, «Турон», «Навбаҳор», «Ёшлик», «Мария» каби мебель маҳсулотларига республикамиздан ташқари Россия, Тожикистон, Қирғизистон, Олмония каби давлатларда қизиқиш катта. Булардан ташқари корхона Гулистон, Қарши, Шаҳрихон, Тошлоқ ва Қорасув шаҳарларида ўз фирма дўконларини очган.

Бу ерда ўймакорлик маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Шу мақсадда янги цех очилиб 80 нафар ижодкор иш билан таъминланди.

ТАДБИРКОР МАКТАБ ҚУРДИ

Қувасойлик тадбиркор, «Имкон ЛТД» фирмасининг етакчиси Набижон Маҳмудов ўзи туғилиб ўсган Пастки Валик қишлоғида 14-ўрта мактаб учун бино қурди.

422 ўқувчига мўлжалланган мактаб учун ишбилармон ўз корхонаси даромадидан 4 миллион сўм сарфлади. Мактабни тантанали очишга ҳозирлик кўрилмоқда. Бу йил вилоятда яна 10 та мактаб фойдаланишга топширилиш арафасида. Данғара туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигидаги 31-мактаб 844 ўқувчи ўринга мўлжалланган, «Сирдарё» жамоа хўжалигида эса 422 ўринли мактаб, Бувайда туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигида ҳам янги ўқув масканлари қуриб битказилди.

Бу мактаблар Мустақиллик байрами арафасида тантанали очилади. Янги ўқув йилини талабалар янги синф хоналарида бошлашади.

Аминжон Ҳожи АБДУЛЛО.

• *Ҳосил — 95*

ОҚ ЙЎЛ, «ОҚ ОЛТИН»

Бу йил фарғоналик деҳқонлар 128 минг 596 гектар майдонга барака уруғи қадашган. Ватан хирмонига 400.000 тоннадан зиёд қимматбаҳо саноат хомашёси етказиб бериш фарғоналик заршуносларнинг қатъий азму қароридир.

Айни кунларда пахта йиғим-терими вилоятнинг барча туман ва хўжаликларида бошлаб юборилган, ҳосил карвони тантаналари эса Мустақиллик байрамининг дебочаси бўлди.

Тошлоқдаги тантаналар туманнинг 60 йиллигига уланиб кетди, десак муболаға бўлмайди. Пахта тозалаш корхонаси бош дарвозаси олдида эрта тонгдан карнай-сурнай садолари янградн. Бу ердаги кўп минг кишилик йиғилишда вилоят ҳокими Мирзажон Исломов пахтакорларни, барча йиғилганларни деҳқонлар орзу қилиб кутган кун — пахта йиғим-терими мавсуми бошланганлиги билан қизғин муборакбод этди.

— Бу йил пахта ҳосили авалги йилларга нисбатан роса бир ой илгари пишиб етилди, — дейди туман ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Сотиболди Мирзаев. — Мустақил юртимиз хирмонига 23 минг 480 тонна қимматбаҳо саноат хомашёси топшириш ниятидамиз. Бу режани сентябрь ойидаёқ уддалаш учун барча имкониятлар мавжуд.

Шу куни ҳосил байрамига ҳамоҳанг янги мебель корхонаси, марказий деҳқон бозори, супермаркет савдо тармоқлари ҳам очилди. Энг муҳими, тарозига 300 тоннадан ортиқ Тошлоқ пахтаси қўйилди.

Ўзбекистон туманидаги шундай тантаналарда биринчи бўлиб ҳосилни тарозига қўйиш шарафи Азизов номли жамоа хўжалигининг Иномжон Мирзаев бошлиқ бригадасига берилди. Қирқ гектар ердан 40 центнердан ҳосил олишга аҳд қилган зарбдорлар шу куни йиллик режанинг беш фоизи миқдорида пахта топширдилар.

Худди шундай пахта ҳосил тантаналари Боғдод, Учкўприк, Бешариқ туманларида ҳам бўлиб ўтди.

С. НАБИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

* * *

24 август куни Фарғона вилояти Бағдод тумани марказига ҳам хўжаликлардан йўлга чиққан пахта ортган тракторлар кириб кела бошлади. Уларни карнай-сурнай садолари остида, кутиб олишди. Шу тариқа пахта карвонлари туманнинг дашт қисмига жойлашган пахта тозалаш заводи томон йўл олди.

Завод ҳовлиси ҳар қачонгидан ҳам гавжум ва файзли. Бу ерда турли савдо ярмаркалари, жамоа хўжаликлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари савдоси ташкил этилган. Барча бир-бирини йиғим терим ишлари бошланганлиги, анъанавий пахта карвони билан табриклайди.

Пахта карвонига бағишланган тантанани туман ҳокими Ўзбекистон Республикаси Олий мажлиси депутати Абдуқаҳҳор Абдусаматов очди.

Тантанада сўзга чиққан «Пахтакор» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Машрабжон Ҳурбоев, Охунбобоев номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Нўъмонжон Жамолиддинов, «Дўстлик» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Абдуллажон Қозоқовлар етиштирилган ҳосилни тез ва қисқа кунларда йиғиштириб олиш учун ўз хўжаликларида барча имкониятлар борлигини таъкидлашди.

Шундан сўнг пахта карвонлари пахта тозалаш заводи дарвозасидан ўта бошлади. Шу куни қайта ишловчилар пахтакорлардан 750 тоннадан зиёд «оқ олтин» қабул қилиб олишди.

Асқарали ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.
Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Саҳифани «Халқ сўзи»нинг махсус мухбири Набижон Собиров тайёрлади.

YAZEKS

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ҳурматли ИСЛОМ КАРИМОВни
ҳукуматини,
истеъдодли ва меҳнатсевар халқини
буюк миллий байрам –
Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг
тўрт йиллиги билан чин қалбдан
муборакбод этиш шарафига муяссармиз.

Ифтихор ила қайд этамизки, ушбу тўрт йил
мобайнида биз ўз биродарларимиз – ўзбек
ҳамкасбларимиз билан қўлни қўлга бериб меҳнат
қилдик. Ишончимиз комилки, мамлакатингиз жуда
қисқа муддатда жаҳон бозорларидан муносиб ўрин
эгаллайди..

Ўзбекистоннинг барча фуқароларига тинчлик, бахт-
саодат, саломатлик ва ўз ватанларининг тараққиёти
йўлида янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

25 август 1995 йил

• *Мустақилликнинг тўрт йиллигига*

Мустақиллигимизнинг тўрт йиллик байрами арафасида олий таълим тизимида юз берган ва бераётган ўзгаришларга бир назар ташлайдиган бўлсак, жуда катта ижобий ўзгаришларни кўрамиз. Олий таълим аввалги режали хўжалик системаси тизимидан халос бўлмоқда.

ОЛИЙ ТАЪЛИМНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ

«Ўзбекистон Республикасида Олий таълим концепцияси»да кўрсатилганидек, энди ёшларнинг таълим олиши кўп босқичли бўлади. Энди давлат режаси асосида мутахассислар тайёрлашдан мутлақо воз кечилади. Мутахассисларни янги усулда тайёрлаш халқаро стандартларга мос келади. Сир эмас, ҳар бир буюк давлатни буюк қиладиган унинг етук мутахассис кадрлари, илм-фанни ривожлантирувчи олимларидир.

Ҳозирги даврда таълим олаётган талабалар — Ўзбекистон истиқболини юксак даражага кўтарувчи, ислоҳотларни изчиллик билан амалга оширувчилардир. Уларни — Ватанга муҳаббат, садоқат руҳида тарбиялаш ва ўз соҳасининг чуқур билимдони, маънавий етук мутахассислари қилиб етиштириш барчамизнинг бурчимиздир. Президентимиз ўз маърузаларидан бирида «Бизнинг ўрта махсус ва олий мактабларимиз касб маҳорати ва маънавий-руҳий жиҳатдан комил инсонни яратиш учун ана шундай замонавий соҳаларда ишлайдиган ёшларни тайёрлашга қодирми? — деган саволларига ўзлари жавоб бериб, — Менимча, унчалик тайёр эмас, халқ таълими янгича шароитда ўз ишини ниҳоятда секинлик билан қайта қурмоқда», — деган сўзлари чуқур негизга эга.

Ҳақиқатан ҳам, олий таълим соҳасидаги ислоҳотлар жуда секин кетаяпти. Республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги 4 йил ичида олий таълим ислоҳотини чуқурлаштириш, янги ўқув тизимига ўтишдаги долзарб масалаларни ҳал қилиш билан шуғулланди. Халқаро стандартларга мос таълим тизимига ўтиш ва халқаро талабларга жавоб берадиган мутахассисларни тайёрлаш орзуси рўёбга чиқмоқда. Кўп поғонали таълим тизимига ўтишда талайгина олий ўқув юртларида муваффақиятли иш олиб борилаяпти.

Бу борада бизнинг техника университетида ҳам бир мунча амалий ишлар қилинди. Кўп босқичли таълим тизимига ўтишнинг деярли барча поғоналари фаолият кўрсатаяпти. Таълим жараёни узлуксиз давом этиб, болалар боғчасидан бошлаб то магистратурани битириш, фан номзоди ва фан доктори даражасигача бўлган жараённи ўз ичига олади. Университетимизда 3 йилдан бери республика лицей — интернати фаолият кўрсатмоқда. Унга барча вилоятлар мактабларидан 8-синфни битириб келган ўқувчиларни танлов асосида тест усули билан қабул қиламиз. Талабаларга ўрта мактаб дастуридан ташқари, информатика, чет тили, математика, физика ва бошқа табиий фанлар чуқур ўргатилади. 10-11 синф ўқувчиларининг 25-30 фоизи чет тилларида бемалол гаплаша олади. Лицейни битирган ўқувчиларнинг 90-95 фоизи олий ўқув юртларига тест орқали бемалол киришаяпти. Бу ҳам мустақиллик берган неъматдир.

Кейинги поғона деганда биз, университет қошида ташкил қилинган қизлар ва техника коллежини назарда тутамиз. Бу коллеж талабалари I-II— курсдан университетдаги йўналишлар бўйича ўқув режаси асосида ўқитилади. Уларга университет талабалари, профессор-ўқитувчилар дарс беришади.

Халқ таълими ва олий таълимни барча жабҳалар бўйича янгича асосларда ривожлантириш, уни қатъият билан қайта қуриш, таълимнинг барча тизимларига, бўғинларига ягона комплекс сифатида қараш кечиктириб бўлмайдиган ислоҳот муаммосидир.

Университетимизда 70 дан кўпроқ мутахассисликлар бўйича муҳандислар тайёрланади. Ҳозирги кунда бу мутахассисликлар 17 та йўналишга бўлинган ҳолда бакалаврлар тайёрлаш билан банд. Ҳар бир бакалаврликни тамомлаган талаба кейинчалик йўналишда кўрсатилган барча мутахассисликдан бирини эгаллаши мумкин. Агар зарурият туғилса, қисқа муддат ичида бошқа мутахассисликни ҳам ўзлаштириб олади. Ана шу аснода ўқув жараёнида талабалар билимини объектив баҳолаш мақсадида 2 йилдан бери рейтинг тизимини қўлламоқдамиз. Талабаларнинг барча фанлардан билимлари рейтинг асосида баҳоланмоқда. Бу нарса биринчидан, таълимдаги ҳаққонийликни таъминласа, иккинчидан, талаба эгаллаган билимни тўла аниқлайди ва ўқитувчиларни ўз устида ишлашга мажбур қилади. Бугина эмас, таълимнинг бу усули талабани ўқитувчига боғлаб қўймайди.

Маълумки, олий таълимнинг юқори поғонаси — магистратурадир. Бу поғонада илмий ва педагогик кадрларни тайёрлаш мўлжалланган. Сўнгги босқичга, яъни магистрларни тайёрлашга алоҳида эътибор бериш керак. У келажакда олий таълимни етакловчи ва бошқарувчи мутахассислар ўчоғидир. Истардикки, магистратура бошқа университетлар ва институтларда ҳам очилса. Унда ўқиш ҳуқуқини олган илми толиб ўзининг аниқ режасига эга бўлиши керак. У режани ўзини юборган ташкилот талабига мослаб тузиб, илмий раҳбар томонидан тўлдирилмоғи лозим. Шунда талаба ўз соҳасида бор ютуқларни ўзлаштириш учун нафақат ўзи таълим олаётган институт имкониятидан, шунингдек, шу соҳада республикада мавжуд барча илмий мутахассислар имкониятидан ҳам фойдаланади. Агар режада республикадан ташқаридаги шу соҳа институтларида тайёргарлик кўриш асосланган бўлса, магистрни ўша ерларга юбориш ҳам назарда тутилиши мумкин. Юқоридаги фикрлар изчил амалга оширилса, у давлат ёки олий таълим вазирлиги томонидан маълум ҳужжатлар билан тартиблаштирилса, магистратуранинг барча институтлар, академиялар билан узвий боғланиши ўз-ўзидан амалга ошади. Магистратура моҳият жиҳатдан ҳамкорликда ривожлантирилса, магистрларни тайёрлашда Ўзбекистон Фанлар Академиясига қарашли илмий-тадқиқот институтлари ҳам бевосита қатнашса, айни муддао бўлур эди. Маълумки, университет ва институтларимизнинг лаборатория, ўқув ва илмий жиҳозлари Академиянинг илмий-текшириш институтларидан бир мунча орқада. Магистрларни тайёрлашда Академия институтларининг лаборатория ва илмий потенциалидан унумли фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Сўнгги уч-тўрт йил ичида кўп чет эл университетларида, жумладан, Франциянинг Сорбон университетида бўлдим. Университет қошидаги илмий марказларни кўриб, уларни чуқур ўрганиб шундай хулосага келдим. Бизнинг Тошкент Давлат университети ва Тошкент Давлат техника университети қошида илмий институтлар — марказлар бўлиши, академиянинг илмий йўналишлари бўйича юқори малакали мутахассисларни — магистрларни тайёрлашда ҳамкорлик қилишни кўриб чиқишимиз керак. Бундан ташқари шу йилнинг май-июль ойидаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари бўйича, кўп филиал ва факультетларимиз мустақил олий ўқув юрти ва коллежларга айлантирилди. Уларни етук ва малакали кадрлар билан таъминлаш ҳам, менимча, Тошкент Давлат техника университети ва Ўзбекистон Фанлар академиясининг зиммасида бўлиши зарур. Ўз йўналиши ва илм соҳалари бўйича ҳар бир академия аъзоси вилоятлардаги олий ўқув юртларининг мураббийси бўлиши, вақти-вақти билан ўқув жараёнида қатнашиши керак, деб биламиз.

Маълумки, Ўзбекистон Фанлар академиясида яқинда ўтган сайловдан сўнг академиклар сони 80 тага етди, мухбир аъзолар эса 87 дан ошди. Буларнинг барчаси олий таълим ислоҳотида бевосита, фаол қатнашишлари лозим. Биз мутахассис тайёрлаш деганда одатда унинг билим даражасини ҳисобга оламиз — маънавий-руҳий, мафкуравий тарбиясига унча аҳамият бермаймиз. Ваҳоланки, шахс зўр мутахассис бўла туриб, Ватанга садоқат муҳаббат руҳида тарбияланган бўлмаса, у мутахассисдан давлатимиз, халқимиз қандай фойда кўриши мумкин? Шуни ҳисобга олиб, машғулотлар жараёнида ҳар бир муаллимдан ахлоқий тарбиядан ҳам сабоқ бериб боришни талаб қилмоқдамиз. Аҳлоқий тарбия миллий таълимнинг негизи эканлигини унутмайлик. Ана шу муаммоларни назарда тутиб тарбиявий ишлар бўйича проректор тайинладик, ижтимоий фанларни эса алоҳида факультет сифатида ажратдик. Бу тадбирлар секин-аста ўз натижасини бера бошлади.

Хуллас, истиқлолимизнинг тўрт ёшга тўлишидан қувонган ҳолда олий таълимни олий талаблар даражасига кўтариш, иқтидорли ва талантли ёшларга кенг имкониятлар бериш, лицей ва магистратура таълимини такомиллаштириш, миллий-ахлоқий тарбияни кенг йўлга қўйиш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Тўлқин МИРКОМИЛОВ,
Тошкент Давлат техника университети ректори,
Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги.

• *Таълим тизимида ислоҳот қандай бормоқда?*

КЕЛАЖАК БУГУНДАН БОШЛАНАДИ

Бугун халқ таълимида ҳам туб ўзгаришлар содир бўлмоқда. Мактабларда ўқувчиларни янги дастурлар асосида ўқитишга киришиляпти. Пойтахтнинг Чилонзор туманидаги ўқув масканларида таълимни ислоҳ қилиш жараёни қандай кечмоқда? Мухбиримиз туман халқ таълими бўлими мудири Малик АБДУАЛИМОВ билан суҳбатда бўлди.

Туманимизда жами 33 та умумтаълим мактаби бўлиб, уларда 32 минг 898 нафар ўқувчи билим олади. Ўзбекистон Республикасининг таълим муассасаларини аттестация ва аккредитациядан ўтказиш ҳақидаги Низомига кўра мактабларимизда катта ўзгаришлар бўлаяпти. Айни кунда 4 та мактаб-гимназиянинг иккитаси лицейга айлантирилди. Мирзакалон Исмоилий номидаги 138-мактабда Ўзбекистон Фанлар академияси билан ҳамкорликда академ синфлар ташкил этилди. Ўқитиш ишлари Тошкент иқтисодиёт университети қошидаги иқтисодиёт лицейи билан ҳамкорликда олиб борилмоқда. Махсус синфларда иқтисоднинг бошланғич назарий асослари, информатика ва хорижий тиллар ўргатилаяпти. Натижалар ёмон эмас. Бир неча мактаб кўп тармоқли бўлди. Бу ерда физика, математика, инглиз тили, 217-мактабда ЭҲМ, 188-мактабда химия ва тарих фанлари чуқур ўргатилмоқда. 90-мактаб иқтисод ҳамда тиббиёт фанларига ихтисослаштирилган.

Маълумки, инсон баркамоллиги унинг маънавий дунёси даражаси билан белгиланади. Яхши тарбия ва илм кишининг қимматбаҳо бойлиги бўлиб, у авваламбор уйдан бошланади. Аммо ҳозирги иқтисодий ислоҳотлар жараёни давом этаётган бир пайтда шу куннинг ташвиши билан бўлиб аксарият ота-оналар фарзанди келажагини ўйламай қўйдилар. Кўп ҳолларда мактабни ярим йўлда ташлаб, тирикчилик йўлига ўтиб кетаётган болаларни ота-оналарнинг ўзлари қўллаб-қувватлашаяпти. Албатта, болага ёшликдан ҳунар ва пул топиш йўлларини ўргатган маъқул. Бола фақат ўқишини билсин демоқчи эмасман. Савдо-сотиқ, ишбилармонликнинг ҳуқуқий томонлари мактабдан ўргатилиши лозим. Шундагина бола иқтисоднинг оддий тушунчалари билан танишиб, боради, Яқинда ойнаи жаҳонда америкалик бир фермер ўқувчининг фаолияти кўрсатилди. У кун бўйи катта хўжалигини бошқариб, кечқурун ўқир экан. Бу ёш фермернинг дунёқараши шунчалик кенгки, кишининг ҳаваси келади.

Шарқона тарбияда фарзанднинг ҳар томонлама баркамол, жумладан савдо-сотиқда ҳам илмли бўлиши ҳақида «Қобуснома»да кўпгина ҳикоятлар келтириб ўтилган. Бозор иқтисодиётига ўтаётган бугунги кунимизда иқтисоднинг бошланғич асослари ёки тижорат асослари назарий ва амалий фан сифатида мактабларда ўқитилиши даркор. Чет эл мактабларида, хусусан АҚШда мазкур дарсликларни ўқитиш аллақачон татбиқ этилган.

Ҳозирги кунда ўқувчи-ёшлар орасида тез-тез содир бўлиб турадиган жиноятларнинг олдини олиш, тарбияси оғир ва ота-онасиз ўсмирлар билан ишлаш уларнинг ҳар бири билан алоҳида-алоҳида суҳбатлар ўтказиш биз педагогларнинг олдида турган муҳим вазифалардан биридир.

Халқимизда «Келажак бугундан бошланади», деган нақл бор. Мактабгача таълим муассасаларида болаларнинг ҳар томонлама соғлом бўлиб вояга етишлари учун янги машғулотлар дастури ишлаб чиқилган. Турли йўналишлар бўйича тўгараклар ташкил этилган. Рассомлик ва кулолчилик болаларнинг севимли машғулотларидир. Боғчаларимизда «Одобнома» дарси билан бир қаторда Амир Темур, Алишер Навоий, Улуғбек ва бошқа буюк тарихий шахсларнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳам дарслар ўқитилмоқда. Шунингдек, инглиз ва француз тиллари ҳам чуқур ўргатилаяпти. Ногирон болалар учун эса махсус боғчалар фаолият кўрсатиб келмоқда.

Суҳбатни «Халқ сўзи» мухбири
Файзулло БОБО ДЎСТ ёзиб олди.

Агар 30 ёшдан ошган бўлсангиз,

Унда сизга 30+ қувватдориси даркор!!!

"Тридцать Плюс" кичик капсуласи ёрдамида сиз оғир иш кунидан кейин ҳам осмонўпар бинонинг сўнгги қаватигача югуриб чиқишга қодир бўласиз.

"Тридцать Плюс" нафақат чарчоқни тарқатади, балки Сиз сарфлаган қувватни тиклайди - у танангизнинг ҳар бир тўқимасига куч ва эпчилликни қайтариб, Сизни яшартиради.

Харид қилиш масаласи бўйича қуйидаги манзилга мурожаат қилинг:

" АДЖАНТА ФАРМА ЛИМИТЕД" ФИРМАСИ:

Тошкент, 700060,
Моварруннаҳр кўчаси, 19-уй.
Телефон: (3712) 32-01-48, 33-48-70
Телефакс: (3712) 33-84-71
ёки Тошкентдаги сотувчи ҳамкорлари:
"Ибн-Сино" дорихонаси:
(3712) 44-24-34, 40-44-83.
"Фармед" дорихонаси:
(3712) 47-98-90.

"Тридцать Плюс" - ёшлик ва соғломлик демакдир.

Тошкент Давлат иқтисодиёт университети қошидаги вилоят бизнес-мактаби қишлоқ ёшлари ҳисобидан 1995-1996 йили учун ўқувчиларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Бизнес-мактабда ўқувчилар амалий иқтисодиёт асослари, бухгалтерлик ҳисоби, маркетинг, банк ишидан билим оладилар.

Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилишингиз мумкин: Тошкент вилояти, Қибрай тумани, 36-ҳунар-техника билим юрти.
Тел.: 45-85-55.

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТ ҚУРИЛИШ БАНК АКЦИЯЛАРИНИНГ ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзсаноатқурилишбанк бошқаруви акциядорлар мажлисининг топшириғига кўра банкнинг номинал қиймати 1000 сўмлик бўлган янги эмиссиясини тайёрламоқда. Шу муносабат билан банк 1991-94 йилларда чиқарилган акция сертификатларини, сентябрь-ноябрь ойлари мобайнида муомаладан чиқариш учун сотиб олади ёки янгисига алмаштиради.

1995 йил 1 декабргача банкка топширилмаган акция сертификатлари бекор қилинади.

Акция сертификатлари сотиб олиш ва алмаштириш тартиби билан Ўзсаноатқурилишбанк бўлимларида танишиш мумкин.

Акция сертификатларини қабул қилиш акцияни сотиб олган банк бўлимларида амалга оширилади.

Тел.: 33-24-86, 33-05-71.

Ўзсаноатқурилишбанк бошқаруви.

СКРЕБНЕВ ВАСИЛИЙ СТЕПАНОВИЧ

Номи Ўзбекистон Республикаси пойтахти Тошкент шаҳрининг бинокорлик саноати асосларини яратиш билан узвий боғлиқ бўлган СКРЕБНЕВ ВАСИЛИЙ СТЕПАНОВИЧ 84 ёшида ҳаётдан кўз юмди.

Скребнев В. С. ўз меҳнат фаолиятини 1927 йили 16 ёшли дурадгор ишчи сифатида бошлаб ҳукуматнинг йирик раҳбари даражасига кўтарилди. У ўзининг 60 йиллик умрини Тошкент шаҳри ва республиканинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришдаги самарадор фаолиятига бағишлади.

Қатор раҳбар лавозимларида, жумладан қурилиш вазири ўринбосари, Тошкент шаҳар партия қўмитасининг 2-чи котиби, Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси раиси муовини, Тошкент қурилиш бош бошқармаси бошлиғи, 1978-1985 йиллари — Ўзбекистон Республикаси давлат қурилиш қўмитаси раиси бўлиб ишлаган.

25 йил мобайнида Республика Олий Совети депутати бўлиб сайланган.

У барча ишларда юқори масъулият, топшириқларни бажаришда ижодий ёндошиш билан ажралиб турар эди. Василий Степанович 1966-1968 йиллари зилзиладан талофат кўрган Тошкент шаҳрини қайта тиклашда, йирик меъморий бино ва иншоотларни қуришда жонбозлик кўрсатди.

У ўзи ишлаган жамоанинг фаол аъзоси, ундаги одамийлик, меҳрибонлик ва келажакка бўлган умидворлик чексиз, шунинг учун унга бўлган ҳурмат — обрў юқори эди.

Республика олдидаги хизматлари учун Василий Степанович иккита Меҳнат Қизил Байроқ, иккита «Ҳурмат белгиси» орденлари, Ватан уруши давридаги фидокорона меҳнати учун медали, Олий Совет Президиумининг 8 та Фахрий ёрлиғи ва бошқа мукофотлар билан тақдирланган, унга республикада хизмат кўрсатган қурувчи ва давлат мукофоти лауреати унвонлари берилган.

Василий Степанович Скребневнинг ёрқин хотираси қалбларимизда абадий сақланиб қолади.

Бир гуруҳ дўстлари.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони жамоаси девон ходими М. Ражабовга рафиқаси

Ксения РАЖАБОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия ва ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон телевидениеси жамоаси қишлоқ хўжалик кўрсатувлар таҳририятининг собиқ Бош муҳаррири, меҳнат фахрийси

Музаффар АБЗАЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Э. Болиев.
Навбатчи — А. Абдураҳмонов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0351. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 1 2 3 4 5 6

Босишга топширилди — 20.10.